

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:			
Helyben:		Vidékre küldve:	
Egy évre . . .	10 kor. — fill.	Egy évre . . .	16 kor. — fill.
Fél évre . . .	5 " — " .	Fél évre . . .	8 " — " .
Negyed évre . . .	2 " 50 .	Negyed évre . . .	4 " — " .
Egy óra . . .	1 " — " .	Egy óra . . .	1 " 70 .
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Helyi hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

Levél a polgármester urakhoz.

(És valami a főispáni kórságról.)

Zechmeister indítványozására elhatározta a közgyűlés (a polgármesterek aradi kongresszusa), hogy a 13 vértanu szobrát megkoszorozza.

Annak igazolására, hogy az értekezlettől távol áll az ellenzékiesség (s a tisztelet és udvariasság követelményeit szem előtt tartva), elhatározta a kongresszus, hogy Urbán Iván főispánnál, mint az államhatalom aradi képviselőjénél teljes számban tisztelegjenek. Az indítványt természetesen egyhangulag elfogadták. . .

Laptudósításból irtam ki e czikk fölött idézett értesítéseket. Teljesen jellemző a magyarországi viszonyokra, hogy midőn a martírok városában a legmagyarabb városok polgármesterei, polgármester helyettesei ülészenek és orczapirulás, önhazafiságuk pellengerezése nélkül nem kerülhetik el, hogy a szabadságharcz dicső vértanuinak a szobrát meg ne koszorozzák, ekkor az érdemes polgárnagyok [szinte ellehet képzelni: micsoda veritékezve helyezték a koszorút a vértanuk szobrára. . .], szükségesnek látják [mintegy töredelmes mentségül], ugyanabban a minutában kijelenteni, hogy az értekezlettől távol áll az ellenzékiesség. Legelső kötelességüknek tartják, a kormány aradi képviselőjénél, a főispánnál tisztelegni és pedig teljes számban. . .

Tehát a főispános kórság nyavalyája kiütött a polgármesterek közgyűlésén is. A városoknak a kormányok által durva-erőszakkal, róka ravaszsgal megnyirbált jogait, elrabolt függetlenségét akarták, akarják biztosítani, fejleszteni, mert hisz ez volt a gyülekezet bevallott célja, mindamellett a szolgálalkúség nyughatatlan érzését nem bírván lerázni, menten előhozakodtak: távol áll tőlük az ellenzékiesség és mint jól nevelt polgármesterek sietnek a kormány képviselőjéhez, a beglerbég-főispánhoz tisztelegni, nem egyszerüen udvariassági tényként, hanem annak az igazolásául, hogy ők nem ellenzékiek, ők — habár ez egyszer önérzetesen akarnak is fellépni — engedelmes, szelid báránycái a kormányhatalomnak.

Hát rüh az az ellenzékiesség szellem nagyságos és tekintetes uraim, hogy

önök a szükségét látják még csak a gyanuja ellen is tiltakozni? Avagy becstelenség, gazság az az ellenzéki szellem, mely nem egyeztethető össze az önök által nem a kormány, de a függetlennek csufolt polgárság bizalmából viselt szép állással?

Ennek az ellenkezője az igaz. A vakon hódoló szolgálalkúség utálatosabb a rüh nyavalyánál. A vakon hódoló szolgálalkúség huny szemet, sőt szegődik alacsony szolgáljává nem egyszer a parancsoló hatalom káros, veszedelmes, zsarnoki, önérzet gyilkos rendelkezésinek is. Nem tartom magyarországi polgármestereit oly tökkel ütött fejűeknek, hogy ezt ne tudnák, sőt épp e zsarnokoskodásból származó sérelmek riasztották fel e zsidbadt királyi tanácsos, vaskoronarendes, annyira-amenyire nemesített testületet is, hogy a rájuk nehezedő tartózkodást félretéve gyülekezzenek és módokat keressenek az elnyomás ellen, a városok önállóságának újból való visszaállítására, jogaiknak védelmére és fejlesztésére a kormányhatalom sárga-fekete tunikás Molochjával szemben.

Hiába mosakodtak tehát a nagyságos urak, hogy ők nem így, nem úgy ellenzékiek, mert a mai szolgálalkú korban igenis ellenzékiesség kell, ha valamit elakarunk érni, legyen bár régi jogok és igazságok védelmezéséről, legyen bár újabb jogok és igazságok kivívásáról szó. Ekkor önérzetesen, férfiasan, nyíltan és határozottan ki kell állani a placzra és nem szabad szolgamódon ijedezni ama bizonyos közismert megyszinpiros főispáni disznadrágoktól, a félvállra vetett főispáni mentéktől, mert ő csak szolgál. . . A főispán! hisz mindenki láthat, a, ő minden kormányhatalomnak vakeszköze, hóhérbárdja, máskor kancsukája, ismét máskor mézes-mázos mérge, de sohasem önálló, sohasem szabadrendelkezésü lény, csupán ragyogós rezgő levél a kormányhatalom ama podvás, férges rezgő nyárfa törzsén. — Neki — a szerencsétlennek — akként kell tánczolni, a hogy s a milyen szél fú a palotákból, de ti nagyságos, tekintetes urak, polgármesterek és szenátorok, önálló, független, (legalább névleg: önálló) polgárság felemelő, méltóságos bizalmának a letéteményesei vagytok, ha netalán kopottabb is a gunyátok, de a saját portátokon, a

saját földeteken jogotok, sőt kötelességetek urként föllépni még a ti általtok olyannyira rettegett mumussal, a kormány ugynevezett „helyi képviselőjével“, a főispánnal, a főispánokka szemben is, a ki nem egyéb, mint cziczomásruhába öltöztetett, zsoldos kozák hetmánya bármely kormányhatalomnak. És higgyétek meg, csak a gerincznélküli szolgálkúkkal meri az ilyen használni az erőszak kancsukáját, de meghátrál, meglapul, mert kénytelen meglapulni azok előtt, a kik a polgárság tüzhelyét és szent jogait nem alacsony csuszás-mászással, hanem férfiasan, önérzetesen, a szabad polgár rendületlenségével védelmezik, tudatában annak, hogy nem a megyszinpiros nadrágu kozákok, sem a kocsonya gerinczű kormány tartják fenn az egész alkotmányos szervezetet, hanem mi a polgárok, a szabad polgárok, kik pénzünkkel, vérünkkel támogatjuk azt. . . Hát nem szégyen, hát nem alávalóság, hogy mégis a szolgálkú előtt süvegel, csuszász a porban a szabad polgár nevére és jogaira méltatlan tömeg. . . Ez az! Az önérzet hiánya, a szolgálkúság szeméremgyilkos érzése ama főispáni kórság, mely szégyene a mai kornak, nem pedig a jogaiért, igazságaiért nyíltan küzdő, férfiasan, önérzetesen küzdő, porondra kilépő ellenzéki szellem, a mely ellen a nagyságos és tekintetes aradi polgármesterei értekezlet szükségét látta mosakodni akkor, midőn tényleg az igaz utra léptek, akkor, midőn azt hittük, azt hitte az egész ország, hogy no most már fordul a koczka és a büszke, önérzetére ébredt városokat ezután a kormány, a beglerbég-főispánok fogják alázatosan süvegelni, ha valamit elakarunk érni. Vége szakad a főispáni kancsukaszagu parancs kiadásoknak is. . . Az ám! A teljes gyülekezet sietett a főispánhoz, mint a kormányhatalom „helyi képviselőjéhez“ (nem egyszerüen udvariassági tényként), hanem mosakodni, hogy bármely önállóságra, független, szabad, önérzetes, méltóságos és igazságos elhatározásra, cselekedetre, tehát ellenzékiességre képes volna az a hangzatos, szép nevű gyülekezet, mely — álítólag — a városi jogok védelmezése és erősbitése felől tanakodott, szövetkezett volna. . . Hm! Jót mosolyogtak e gyülekezet felett a főispánok. Hm! Nemcsak kan-

csukával rémitgetik a gyenge lelkeket eme beglerbégek, mézes (mérge) madzag felett is rendelkeznek ők. Mire való volna a királyi tanácsosság, némely cifra fityegő a gomblyukba, a helyén alkalmazott „kutyabőr“? . . .

Azért csak a mondó vagyok én, hogy a kilincselő, ellenzéki szellem ellen tiltakozó polgármesterek — tisztelet a derék kivételeknek — nem fogják a főispáni és kormány tulkapásokkal, szemben a városoknak a jogait sem megvédelmezni, sem fejleszteni, míg a te önérted, a te erőd tudata és hatalma fel nem ébred elbódított polgárság, aki saját portádon, saját dolgaiban, igaz jogaidat feladva, süvegeled és szolgálod bármely kormány kancsuka hordozó bakterét!

Ifjabb Móricz Pál.

A nóta.

Mi mezőn a virág, kalapon bokréta, edelben fűszer, esőre szivárvány s ami a szegénység gondülő pipája: ez a magyar nóta, hej be szépen csengett a munkások ajkáról, a rónákon végig; vidám szíveknek ez béke harangja volt s szált felhőkön is túl, Isten kapujaig, jelentvén az urnak, hogy nincs baja e földön, mert ki danolni tud, az nem boldogtalan.

A népdal volt gyakran a nemzet szíve közt egyszeregyül összekötő kapocs. Honfi fájdalomkat, örömeinket, bánkat, szerelmünk, humorunk, makaességünk, gögünk, s sok mindent, ami a magyar szívnek vérét keringésbe hozza, nótaiba foglaltuk. Ezt dalolta aztán a kis szabolcsi lány, gereblyével vállán s ezen sirt vagy tánczolt a mai

A czár esőkjja.

(Bolla a plevnai csatában.)

A Magyar Hirlapból vettük át ezen közleményt, amely a nyugdíjaztatási hír alkalmából, Bolla altábornagy urról, a honvéd ségi főparancsnok adlátusáról elevenít fel egy a tisztí menázsok falain kívül kevésé ismert epizódot. Fehér asztal mellett jókedvvel mulatozva Bolla altábornagy nem egyszer emlegette katonás tósztaiban:

„ . . . én, akit a czár homlokán csókolt . . . !“

Erről a híres Bollaiadáról sokféle verzió kereng a honvédségben.

Plevnánál történt 1877. telén, az orosz-török hádjáratban. A plevnai oroszán, Oszman basa, rettenthetlen bátorsággal védekezett támadói ellen. Az orosz hadak Totleben hamisítatlan muszka taktikája szerint koplaltatták a törököket. Az ostrom szigorú tervszerűséggel folyt, de a sikertelenség az orosz csapatoknál már éreztette demoralizáló hatását. November végén kezdett a helyzet jobbra fordulni, mert a törökök kifogytak a löporból s az éhség és járványok tizedelték meg soraikat. Ekkor tért vissza a szerencse az orosz sasos zászlóhoz. Lovacnál győzelmet arattak. Grivivácznál az oláh dorobánczok rohama döntötte el a csata sorsát.

A Plevna sánczai ellen intézett döntő rohamnál a román dorobánczok vadul támadtak. A nagy hadi virtus titka az volt, hogy Skobelev hátulról kartácsokkal üzette

torz alak: az egykori dzsentrí. Bajunk volt muszkával, némettel, labanczsal, fájt az idegen szó, az adó nem tetszett: átvette a nóta a magyar szíveknek titkos dobbanását s felérettünk benne, mint egy test, egy lélek. Érzelmünknek szárnya egyforma színű volt, egyformán röpködött s megláthatta rajta — mit ma hasztalan kérd bárki is, — hogy milyen: a nemzeti egység.

Tarka pillangója a mi jó kedvünknek vajh hová repült el? S a lepke petéjét vajjon mely zord helyre juttatá a végét, hogy bár a mostoha sors végig sujt rajtunk jobban mint valaha, bír a népköltészet termékeny talaján szélvihar és eső bőven von barázdákat, de nem nő rajt virág s nem jön a napsugár, mely kelésre bírná annak a lepkének bánatában ejtett, elrejtett petéit?!

Nem kell már a nóta, fakadása ritka ennek a virágnak s illata sem olyan, mint volt nem is régen. A mezei munkás egykor vidám hangja sutogóvá válik s vádolja az urat. Lepke helyett, amely mézet szed a virágból, csuf hernyó rágdossa az egyszerű szívet és nyomain csupa mérgező hólyag támad. Ez a csunya hernyó — sötét mint az árnyék s hosszú mint a bánat — feljebb kapaszkodik. Gazda, kereskedő és iparos jajgat, hogy nem tud megélni. Ügyvéd, orvos, jegyző, mind egy huron pendül a panaszkodásban. A hivatalnokok mondogatják váltig, hogy ők az igazi Sanyaró Vendélek, a katonatisztról meg tudva van, hogy a cifra nyomoruság megtestesítője. Uram Isten hát most ki a boldog ember ember az országban s mikor lesz az ország olyan paradíszom, hogy gazda, iparos, üzér és katonaa, beamter és munkás felpanaszolt sorsán, szörnyű pénzsükségén mind segítve legyen? Hát ha erre várunk, vethetünk keresztet.

Mert e magas vágyak teljesítésére száz Krözusnak kincse sem volna tán elég. Hisz ma is az a baj, hogy ehhez a szegény s kicsiny országunkhoz képest tulságosan sok

őket. Ha visszafordulnak, kedves fegyverbarátaik kartácsai tépik szét, így már szívesebben rohantak előre, a haláltzóró török golyózáporba.

Oszmán basa utolsó kétségbeesett kirohanása előtt történt. Az orosz gyalogság sikertelenül rohant már több ízben a törökök sánczai ellen. Megtizedelve verték őket vissza. A hidegtől, a szállítók és hadbiztosok tolvajlásai miatt sok éhséget szenvedő muszka csapatok már teljesen demoralizálva voltak.

II. Sándor czár egy dombon ült történelmi nevezetességre jutott tábori székén. Körülötte a tábornokok, vezérkari főnökök nagy csoportja. A czár kétségbeesett haraggal szidta a generálisait. Skobelev tábornok-nakkésere szemrehányásban volt része. Mirskij tábornok sem hallott bököket. Csak a kegyetlen, de győzedelmes Gurko tábornok volt kegyben még október óta, amikor Telis elfoglalásával Oszman basát elvágta Szófiától.

A czár haragja mély szomorúságra változott, a mikor kedves testőrezredeit is szétrongyolva, óriási veszteségekkel verték vissza a plevnai oroszán kiéheztetett, de azért rettenthetetlen katonái. Éppen egy újabb dandár nyomult előre a sánczok ellen. A czár izgatottan ugrott fel s távesővével kémlelte az előnyomulást. Újabb vereség. A hadoszlop meginog. A közepe behorpad, egy zászlóalj rajvonalai visszamaradnak. A törökök gyilkoló tüzeben a többi csapat is visszatántorodik. Ha a közepen

a nagyságos ur. Bizonyosra mondom, hogy a pénzünk gyülik, forog és megoszlik jobban mint hajdanán ur és paraszt között s tán meg is élhetnénk úgy, amint őseink; de a pénzzel együtt, gyült ám az is szépen, amit ha nem tudunk magunknak megvenni, szegénységet vallunk. S ez az öreg hiba, hogy a vágnak szárnya gyorsabban repül, mint a lomha valóság. S ott vész el főként az elégedetlenség fojtó fellegébe, hol a szegény szeme a gazdag zsebébe sujt le villámokat. Ily vad időjárás hogy kimélné hát meg munkásaink szívét, kiknek legkevesebb az élet öröme!

Volt már pénzzavara ennek a nemzetnek nem egyszer, de sokszor inséget is láttunk, de kedélyünk fáját, amely bú vagy öröm egyformán fogyasztott gyümölcsét termette, a szű nem rágta ki majd egy ezer évig. Pásztor tilinkóval, dalnok kobzával, költő a tollával, falusi leányka eper szép ajkával oda merete vágni a viszontagságok zord arczába is a magyar nóta sulyát. És most minden hallgat s hosszú orral járunk, mintha kihalt volna a nemzeti kedély: együttérzésünknek éltető ereje!

Nagyobb baj ez nálunk a sertésvésznel is s az Ugron-Rimler ügy is tűrhetőbb ennél. Mert az emberi szív érzésének csepeje ha kifelé csurog, méz támad utána s nyomán gyógyulás jár, de ha csak be csepeg, méreg lesz belőle, melyre az orvosok receptje nem használ. — Hogy nóánk nem terem, mely urat és parasztot egyaránt hevitsen, ez annyit jelent, hogy kiveszett köztünk az összekötő kapocs: ur és paraszt között.

Ha a mi munkásunk villogó kaszával komoran megy elől s ha a leányserég csendben megy utána miként a felhőjárás: ez meg azt jelenti, hogy a népkedélynek szüzi pártajából kiesett egy gyöngyszem, országut porába hullt az őserőnek elégedettsége s egy szörnyű viharok vésztlő szellője előttünk fujdogál.

Elhanyagolt vára a nép kedélyének

meghátrálnak, mindennek vége. A czár idegesen kiáltja kísérete felé:

— Hátrálnak a nyomorultak!

E perczen a kíséretből egy óriás termetű idegen tiszt válik ki s feszes tisztelgéssel lép a czár elé:

— Felség! Alázatosan kérem a hátráló csapat vezényletét. Beviszem őket a sánczokba, ha minden töröknek száz élete volna is

Az orosz urak megdöbbenve hallgatják a merész beszédet. A czár is elámulva nézi a meglepő ajánlattal előálló tisztet. Megismeri, mert már régebben bemutatták:

Ah! az osztrak-magyar attasé!

Bolla Kálmán es. és kir. vezérkari százados volt a vakmerő tiszt. A lelkes katonát a vad hadi láрма valósággal megreszegtette. Talán maga is megdöbben az ötletén, a mikor egy pillanatnyi érzéstől legyőzve a czár elé lépett. Kipirult arccal várta a választ. A czár gyorsan hátrázott.

Kíváncsi volt, hogy a merész idegen tiszt mire képes. Egy szárnysegédét magához intve szólt:

— A kapitány ur veszi át a X-ik dandár vezényletét!

Bolla egy öles kozáktiszt szürke lovas köpenyét magára kapva, a szárnysegéd kíséretében lóhalálában vágatott el be a csata forgatagába.

A czár és generálisai nagy várakozással néztek a most már visszavonuló dandár felé. Hirtelen megváltozott a kép. Bolla megjelenik a középzászlóalj rajvonalai

hogy így összeroskadt, mit teherünk róla. Mert ágyukat talán szállítottunk oda, hogy, az ellenséget távol tartsuk tőle, de egyetlen repkényt sem ültetett kezünk, mely a komor falak bántó csupaszságát eltakarta volna. Kapáltunk-kapáltunk itt ott, hogy több folyjon lajblija zsebébe, de a locsolónkkal szivét nem öntöttük. S éppen ezért száradt ki szive és hangja a dallos magyarnak.

Akit hivatása, mindennapi útja, költői zsenije, vagy politikája a mi magyar népünk virágos kertjének utjai közzé visz: halgassa meg szavam. Teremtsen egy népdalt, amely a szivünket, urakét s pórokét egy lángra lobbantja s politikát csinál, magyart és nemzetit. Vagy ha ezt nem tudja, varázsolja vissza apáink szellemét s üzleti kezével ne csak nyulni tudjon a föld haszna után. A termékeny erőt ne gépnek tekintse, melynek csak olaj kell s jó neki otthon az elhagyott raktár. Hanem lássa meg, hogy a jókedv a munka olaja. És ha ezt belátta, nyuljon locsolóhoz, ha nehéz volna is. Aratás és szüret ünnep legyen neki, ünnep legyen neki, mint a föld népének, a mely a mindenható kéznek áldásait ekkor köszöni meg, bár nem neki szólnak. Napnak sugarait, kalász rengetegét a számító gazda ne csak elkönnyelje, de mint a nép fia, kinek a természet adakozó keze csak munkát osztogat s mégis örül, ha feljülnek a föld termékenységének ősi forrasai: akként a gazda is a nép örömeivel s apró reményével osztozzék szívesen s keresse a módot, hogy együttérzésük napvilágra is jusson. — Így tették ezt régen őseink, amikor a patriarchális szellem nemcsak frázis s hirlapieszme volt: s nem volt annyi panasz.

Az bizony a nóta, ha szépen felesedül, elmondhatjuk bátran, nincs baj a háttérben, ám ha a mi népünk kedvnyilvánulása, nótázó virtusa némaságban vész el, járhatunk utána bölcs politikával, felsőbb

közt. A szárnysegéd pár szót vált a parancsnokkal. Már Bolla vezényel. Vad muszka áldásokkal érteti meg a helyzetet, pár gyáva menekült levág, parancsokat osztogat. A babonás oroszok fanatikus dühvel követik a halálmegvetéssel előrenyomuló óriást. A koczka megfordul. Pár perczel utóbb már ott ieng a sáncz fokán az orosz sassal ékes hadijelvény, a törökök pedig vad futással menekülnek.

Uj lélek szállja meg a csüggedt csapatokat. — A sánczokat az egész vonalon beveszik.

Véresen, porlepetten léptet felfelé, a dombra kimerül! lován Bolla. A czár elébe siet. Bolla leszáll s hideg formasággal adja le a jelentést. A czár áradozó szavakkal dicséri meg s a fényes suite nagy ámulására megöleli s megcsókolja Bollát. Majd a saját melléről veszi le a Szent György rendjelt s feltüzi a hős mellére.

A merész hadított után még sok baj érte az oroszokat, míg a plevnai siralmaknak a törökök egy végső kétségbeesett kirohása után vége szakadt. Deczember közepén Osman basa negyvenháromezer főnyi seregével megadta magát a czárnak.

II. Sándor különben sajátkezű levélben nagy dicsérettel közölte királyunkkal Bolla virtusát s kérte, hogy a semlegesség megsejtéséből származó katonai vétségét tekintsen el. Bollát hazaérkeztek formaságból szigorú vizsgálat alá fogták, de hogy az minő eredménnyel végződött reá nézve, arról az tanuskodik, hogy a király a vizsgálat befejeztével a hadi ékitményes harmad osztályú vaskorona renddel tüntette ki.

Obsitos.

segítséggel, annyit jelent ez csak, mint fájós gyomornak a ludmáj-pástétom.

Isten ítélet, emberi tévedés, nem sujt-het le jobban egy nemzetre, mintha — elveszi a hangját.

Buday Barna.

A „Magyar Kurir“ vállalatáról.

(A melynek vigézei már Debreczen és környékén is kalandoznak.)

„Állandó hivatalt

nyer több intelligens egyén 600 forint évi fizetés és nyugdíjjogosultsággal, vidéki városban. Kezdő ügyvédek, orvosok előnyben részesülnek. Csak olyanok jelentkezzenek okmányokkal, kik 200 forinttal rendelkeznek. Czim: Magyar Kurir, Budapest, VII. Ilkateza 31 sz.

Egyik fővárosi lap hirdetési rovatában hetek óta olvasható fenti hirdetés. Jelentkező bizonyára van bőven. Hatszáz forintos évi fizetés reményében hogy is ne akadna elegendő vállalkozó, mikor csak az intelligencia kívántatik meg és 200 frtkész pénz? Hogy is ne akadna, amikor mézes madzagként ott áll, hogy ügyvédek és orvosok előnyben részesülnek, jelezvén ezzel finoman, hogy a vállalat józan, szilárd alapokon nyugvó?

A „Magyar Kurir“-ról részletes felvilágosítást nyerhetünk s zóban és nyomatásban a vállalat bpesti irodájában. Az irodában egy nyájas ur fogadja az embert. kinek első dolga, kipuhatolni, hogy van-e a jelentkezőnek 200 forintja? Ha van, tovább tárgyal vele, ha nincs, mehet Isten hírével.

Tegyük fel, hogy a jelentkező kilátásba helyezi a 200 frtot. Nos, akkor a nyájas ur még nyájasabb lesz s átad egy prospektust, melyen ékes szavakban megvagyon írva, hogy a „Magyar Kurir“ egy kiadó vállalat, mely központi a szerkesztett vidéki hirlapot ad ki, nem kevesebbet, mint száz tizenkettő darabot. Persze a hirlapokhoz szerkesztők is keltenek, s száz tizenkettő szerkesztő!

A prospektus elmondja, hogy a szerkesztői állásokra csakis kellő (!) műveltségű egyének vétetnek fel, kik kötelesek megelőzőleg a szerkesztői tanfolyamot elvégezni melynek potom tandíja 20 korona s csak két hosszú hétig tart, miért is megfeszített szorgalmat követel. Akik pedig a tanfolyamot szerencsésen átaluszzák, azokkal a vállalat a zonnal megköti a szerződést a szerkesztői állásra. A 112 lap között válogathat tetszése szerint, de lehetőleg olyant kell választania, ahol legalább némi ismeretsége van. A vállalat ezért utalványoz utólagosan havi 100 korona fix-fizetést, melyért kötelessége csupán a szerkesztőséget reprezentálni és a hirszolgálatot elvégezni, ami éppen nem abszorbeálja idejét, úgy hogy még más kompatibilis állást is elfoglalhat mellette a lap székhelyén. Ezt az igazán előnyös szerződést azonban csak azok kötheti meg, aki megelőzőleg 400 koronát fizet be a m. kir. postatakarék pénztárnál a czég checkbetét számlájára. Erre vonatkozólag megjegyzi a prospektus, hogy ha szerződöttetett, a felmondási idő betartásával lép ki a vállalatból, az visszafizettetik, de vonhatja belőle a hűtlen kezelés, vagy vétkes mulasztás által okozott károkat. Nagyon óvatos nyilatkozat ugyan, de a valót nem

nehéz kihámozni belőle. Mert ugyan, egy ilyen vállalatnál, melyik alkalmazottal szemben ne lehetne a felmondási időben nem tartását, a hűtlen kezelést vagy a vétkes mulasztást beigazolni? Per lesz hát belőle, minnek a lebonyolítása nagy időt vesz igénybe vagy belenyugszik az illető a czég ítéletébe s akkor oda a 200 frtja!

Igen érdekes a prospektus befejező szavai „Vállalatunk... támogatója hatalmunk kifejezőjének, a kormány intenciójának, különösen a közigazgatást illető megnyilatkozásait, ennél fogva a lapjainknál alkalmazást találók biztosított nyelhetnek jogos ambíciójuknak.

A „Magyar Kurir“ a kormányra hivatkozik, mint amelynek programját fogja támogatni lapjában s kilátásba helyez ennek alapján holmi protekciót, melylyel a szerkesztők, jogos ambíciójukat majd kielégíthetik. Bátorsága van hivatkozni a kormányra, port hintvén ezzel az emberek szemébe, kik ezt olvasván és hallván, vakokká válnak. De hogy is ne! Ahol a kormány áll, mint biztos támaszték, az csak reális alapokon nyugvó vállalat lehet.

De különben maga az egész prospektus, a mint ismertetésünkből nyilvánvalóan kitetszik, akkora előkelőséggel és tisztességgel olyan látszatával van megcsiszolva, hogy ember legyen a talpán, a ki a szövevényes szítán keresztül lát.

Egy vidéki lapból értesülünk ma, hogy a Magyar Kurir (ez talán az anyalap?) első száma már megjelent és első oldalán a következő kedélyes rendeletet közli:

Rendelet szerkesztőinkhez.

Értesítettnek a szerkesztő urak, hogy a szolgálati szabályzat értelmében a központnak szolgáltatassak be azoknak czimét, akiknek mutatónyiszámot küldtek.

A postán érkezett előfizetések szelvényei szintén beküldendők.

Szigoruan meghagyom, hogy a tudósítások mindennap postára adassanak, mert ha ezt elmulasztják, pénzbírságot von maga után.

Budapest, 1901. június 15.

Pongrácz Béla,

a „Magyar Kurir“ kiadványainak főszerkesztője.

Tehát „Magyar Kurir“ már fungál s néhány vidéki lapra már szerzett magának szerkesztőt.

Még nincs későn. De immár érkezett a kellő ideje annak, hogy illetékes fórum avatkozzék a „Magyar Kurir“ dolgaiba. Mert, hogy sokaknak keserű könyhullatást fog okozni, azt minden józanul gondolkodó ember beláthatja az első pillanatra.

Mi megtettük kötelességünket.

figy.

NAPI HIREK.

A nagyszalontai Kossuth-szobor és Debreczen.

Nagy-Szalonta városa, ez az ősi hajdúfészek, melynek csonkatornya alatt oly gyakran elbeszélgettek a régmúlt daliás időről Arany és Petőfi, nagy ünnepre készül. Kossuth Lajos ércszobrát leplezi le vasárnap. Ennek a szobornak költségei kevés kivétellel a szalontai nép filléreiből gyűlt össze. Lelkes hazafiak állottak

az ügy élére s közöttük a leglelkesebb, a legkitartóbb, a legfáradhatatlanabb: Csorvássy István, a szoborbizottság elnöke. Ez a derék magyar uri ember évek óta élete főfeladatának tekinti, hogy városát e ritka értékű kincscsel megajándékozza. Hírlapokban cikkezett, röpiratokat irt, felhívásokat szónokolt, kapacitált, az ingadozókat, a csüggedőket biztatta, ha kellett és szükség volt reá, még jóbarátaival is perlekedett, kik valami akadályt gördítettek a szent cél elébe s végre valahára megérte, hogy az ige testet öltött s Tóth Andrásunk Kossuth szobra ott áll Szalonta nagyterén, még most leboritva a kíváncsi szemek elől, de június utolsó napján már büszkén emelkedik az érczalak s fénylően fog rajta megtörni az alföldi napsugár!

A buzgó bizottsági elnök a debreczeni Kossuth-szobor bizottságát és annak vezető tagjait is meghívta e leleplezési ünnepélyre s mint halljuk a szoborbizottság küldöttek által képviselteti magát, kik a tagok adományát, egy diszes koszorút is visznek magukkal a derék magyar város, Nagy-Szalonta új ékességének, Kossuth Lajos szobrának tiszteletére.

A főkapitány szabadságon.

Boczko Sámuel rendőrfőkapitány jövő hó 8-án kezd meg hat hétre terjedő szabadság idejét. Távollétében Végh Gyula tb. főkapitány, a rendőrség bünyügyi osztályának vezetője helyettesíti.

Egy debreczeni fiu véletlen halála az idegenben.

Szomorú hírt hozott a táviró. Simon István, Vigkedvü Mihály-utczai ev. ref. tanítónak Gyula nevű fia, a ki Tenkén volt segédjegyző, fürdés alkalmával a Körösbe fullt. Ime a megélhetésnek amugy is nagy gondjai mellé ilyen keserves gyász is szegődik! Isten, a vigasztalásnak Istene törölje le a sírók könnyeit, hogy nyugodjanak meg abban, a mi a végzet könyvében így volt megírva.

Tennys verseny a nagyerdőn.

A sokféle sportnak egyik érdekes s szórakoztató nemét a lawn-tennyst különösen kultiválják városunkban. A nagyerdőn mintegy 14 ilyen tennys pálya van, melyek között legelőkeltebb, leglátogatottabb a m. kir. honvéd tiszti tennys kör, hol négy pályán is játszanak. A tiszti tennys kör e hó 29-án szombaton tennys versenyt rendez, mely tekintettel a tagok s a résztvevők nagy számára három, négy napig fog eltartani. A versenyt külön tartják a hölgyek és külön az urak. Három díj van a hölgyek, három a férfiak részére. Az értékes díjak közt szerepel a hölgyek díja, a tennys kör díja, Ferencz József braganzai hercege, báró Leonhardy ezredes díja és Csáky Adorján gróf díja. A versenyek alatt négy versenybíró lesz és pedig a hölgyek versenyén, az első pályánál Ferencz József braganzai herceg elnöklete mellett Fáy György, Bugarsky Sándor, Dingha Sándor főhadnagyk. A hölgyek második pályáján br. Leon-

hardy Károly ezredes elnöklete mellett Sipos és Nedeczky kapitányok és Andorka Zoltán hadnagy. A férfiak első pályájánál Bodnár István ezredes elnöklete mellett br. Berg Herman kapitány, Ruttkay Ferencz hadnagy és Kun Aéla, A férfiak második pályájánál bessenyei Széll Farkas elnöklete mellett Hadházy József kapitány, Miskolczy Lajos és Szuhányi Andor. Nevezni lehet jun. hó 27-én esti 8 óráig a gondnoknál, Buzás kapitánynál. Nevezési díj 1 kor. A versenyre az általánosan elfogadott tennys játék szabályok mérvadók. A verseny tartamára 1 kor. beléptidij fizetendő. A versenyeken szívesen látják mint vendégeket azokat is, kik nem tagjai a tennys körnek.

Középiszkolai tanárok vasuti jegye.

Mikor a régebbi kereskedelmi miniszter az összes állami és törvényhatósági hivatalnokoknak és szolgáltnak megadta a jogot a féláru vasuti menetjegyek váltására, kizárta ebből a tanárokat és tanítókat. Eljárása se méltányos, se logikus nem volt, mert a tanítással foglalkozás legalább is ér annyit a közügy terén, mint a fegyház folyosójának söprése s ha a városi szolgál megkapják a féljegyet, mért csak az iskolaszolga főnöke és felelősök legyenek kizárva a kedvezményből. Jele ez eljárás csak azon általános tapasztalatnak, hogy az egykor oly tekintélyes tanári állás lesüllyedt s a közéletben mindinkább érvényesülő stréberség mellett a komoly tudás bünszámba megy. A felekezeti középiszkolák, összesen 97 tanintézet tanárai most újból a képviselőházhoz folyamodnak, hogy féljegy iránti kérvényüket pártólólág terjessze a miniszter elé s ezzel sokszori elutasításukhoz újabb kísérletet csatolnak, mely — azt hisszük — most sikerre fog vezetni a választások előtt. A kérvényt ma, j. hó 27-én tárgyalták.

Rövid krónikák a XX-ik századból.

Egy daliás magyar altábornagyt nyugdíjba kényszeritének. Waldersee tábornokot kitüntetéssel halmozza az uralkodója. Bolláról elbeszélnek egy tárczában, hogy Plevnánál valami hősi cselekedetért homlokra csókolta az orosz czar. Waldersee-eről pedig azt beszélik, hogy mikor a híres kínai azbesztháza meggyult, majd hogy benn nem égett, mert totyakossága miatt nem volt képes az ablak deszkájára hágni; két ember segítette fel, hogy kiugorhasson. Nálunk — úgy látszik — totyakos bürokrata kell a hadseregnek. Németországnak daliás, hős tábornokokra lenne szüksége. Ne cserélné ki a honvédelmi miniszter Waldersee-t Bollával? Így aztán járná „ki-ki a maga párjával“...

A nagyváradi trafikosok régóta áhítottak a nagy trafik után. Kérték is a pénzügyminisztertől, míg végre meg is érkezett az engedély — egy idegen számára. Nagy lett erre a riadalom. Hát mért képviselő Tisza Kálmán, ha még annyit sem tud kívünni Nagyvárad számára, hogy odavaló ember kapja a nagytrafikot? És a nagy elkeseredés könnyen megszüli azt a csodát, hogy Tisza Kálmán kibukik alföldi mameluk fészkeiből. Így hiszik legalább a nagyváradi trafikosok.

Az olasz király tudvalevőleg megengedte, hogy a királygyilkos Bresci fivére, a ki tüzerhadnagy, nevét Godira változtathassa. Godi főhadnagyot, aki jelenleg az osztrák határ közelében levő Cismon erődben szolgál, előléptetésre terjesztette föl és így nemsokára kapitány lesz.

Aradi történet. Dick Jakab volt aradi járásbírósi irnokot huszonhat rendbeli hivatali sikkasztásért jogerősen egy évi börtönre ítelték, de a mult év augusztus hónapjában az ítélet kihirdetése elől megszökött. Dicket országosan körözték. Most Kondor detektív Dick Jakabot aradi lakásán megtalálta. Dick egy év óta szobájából nem mozdult ki, emberrel nem érintkezett, hosszú szakála és bajusza nőtt. A detektív elől az ágyba bujt, ahol ráakadtak. Az ügyészségre vitték, ahol először szakálának és hajának levágását kérte. Dick azt állítja, hogy Párisban járt s csak tegnap jött haza jelentkezni.

Muzaffer-ed-Din, a nap fia — ha a brüsszeli perzsa követség jelentésében nem kételkedünk — a jövő évben ismét ellátogat hozzánk. A jelentés ugyancsak arról értesít, hogy a perzsa sah a jövő évben meglátogatja Európát s a sah Brüsszelben több napot fog tölteni, az utazás további programja még nincs megállapítva. Üdvözlünk, nap fia, ha ismét ellátogatsz hozzánk — Magyarországra! Te, aki ly sok kellemes napot töltöttél fővárosunkba, akinek tiszteletére fényes balleteket rendeztek, akinek minden vágyát, minden óhaját teljesítették, akinek oltalmára, parádéjára az egész rendőrség kivonult, aki azt mondottad, hogy világot szeretnél vásárolni a főváros közelében, ahol kifáradt lelket megpihentethetnéd, hogyan is tudnád elkerülni szép fővárosunkat. Enervált érzéseidet egy egy pillanatra még el tudta éleszteni az a sok-sok gyönyörűség, amelyben itt részed volt s azután oly sokaknak szerzettél örömet távozásod után, kielégítettél egy csomó hiúságot fényes csillogó érdemrendekkel. Üdvözlünk új utadban, nap fia!

Most olvassuk egyik zágrábi lapban, hogy ott hétfőn éjnek idején fölgyújtották az első odaérkezett automobil-kocsit, melyre nagyon is megharagudtak a fiakkeresek. — Csakis az ülés égett el, de megmaradt a gép. Még nagyobb elfogultságra mutat, amit Bonyhádon a viharágyuval cselekedett — az ostoba nép. Nagy kárt okozott a gazdaságokban, hogy ott mult péntekig nem volt eső. Sőt elvonultak még a zivatarok is Bonyhád felett, a nélkül, hogy csak egy csöpp esőt is bocsátottak volna a szomjas földre. És lábra kapott a népben a hit, hogy a viharágyuk melyek pedig nem is működhettek még, kergetik el az esőt. Több helyt megisméltődött a bonyhádi határban, hogy a nép éjnek idején elhordta az ágyukat az erdőbe s ott kalapácsokkal szétrombolták a viharágyukat. Keresték a tetteseket, keresik még most is, de eredménytelenül. És mikor egy ilyen éjszakai ágyupusztítás után másnap megeredt az eső, akkor még inkább elhitték, hogy az ágyu az oka mindennek. Hiába, a sötétség örökös küzdelemben áll a világossággal és haladással és sok időbe kerül, a mig utat törhet magának a világosság.

A nóta, a melyet mi fiatalkorunkban énekeltünk, ugy szól: hogy a kinek nincs szeretője, menjen ki a zöld erdőbe, írja föl egy fa levélre, s majd lesz neki is szeretője... De úgy látszik, recipe, a melyet a nóta ajánlott, nem nagyon használt, s ez

indít arra egy jószívű falusiasszonyt, hogy a szerencsétlen szerelmesekeken segítsen. Egy fővárosi lap tegnapi számában ez a klaszszikus apróhirdetés fedezhető föl:

Bárki szerelmét biztos si kerrel segíték megnyerni. Lakás czimmal ellátott levelek kéretnek a kiadóba „Falun lakó néni” czimen. 40269.

Az ember mindenestre kételkedve foghatja a gyanus falusi néni ajánlatát, de ha igazat mond, akkor miért nem hirdeti magát azzal, hogy n i n c s t ö b b é s z e r e m i d r á m a.

Csalás a városi vízvezetékkel.

A rendőrségtől értesülünk, hogy egy ösmeretlen ember már napok óta jár a városban s a kisebb iparosokat keresi fel. Azt állítja, hogy a városi vízvezeték és csatornázás munkálatait reábizta a város s ehhez a munkálathoz társakat keres. Többen lépre is mentek a csalónak s adtak 100–100 korona kaucziót, sőt egy iparos 200 koronás váltót is adott. A rendőrség ezuton is figyelmezteti az iparosokat, ha az ösmeretlen szélhámos felkeresi őket, adják át a legközelebb található rendőrnek.

Kiásta a börtönfalát.

Veszedelmes ember került ma a rendőrség kezébe. Vincze Ferencznek hívják, 24 éves pinczér. Nemrég tolonczolta csak el a rendőrség Debreczenből Ér-Mihályfalvára, hova továbbítás véget vitték, a község házbörtönébe zárták két tolonczársával egyetemben. A veszedelmes embernek sehogysen tetszett az ott tartózkodás, Éjnek idején társai segélyével a börtönfalát kiásta s megszöktek. Vincze azóta bebarangolta az egész vármegyét, utközben a koldulás örve alatt összelopkodott mindenféle ruha és fehérneműt s ma reggel a holmikkal Debreczenben termett. A Csapó utcán árulgatta, de Csikós Lajos 18 sz. rendőr felismerte s elakarta fogni. Vincze mikor észrevette a rendőr közeledtét, futásnak eredt. Délelőtt 10 órakor valóságos hajtó vadászat volt a Csapó Veres utcán, Dégenfeld-téren. A rendőr folyton nyomában volt, míg végre a piacon elérte s elfogta Vinczét. A rendőrség a tolvaj s szökött pinczért átadja a járásbírósnak.

Békésmegye átirata.

Békésmegye feliratot intéz a miniszterelnökhöz: a bel és pénzügyminiszterhez, hogy az állami és törvényhatósági alkalmazottak szolgálati viszonyaiban a teljes és feltétlen nyugdíjviszonyosságot sürgősen léptesse életbe. Békésvármegye feliratát megküldötte Debreczen és Hajdúvármegye törvényhatóságának is, hogy hasonszellemű felirattal pártolják a miniszterekhez intézendő feliratot.

Ítélet az anyagilkos ügyében.

Antos Gyula földesi anyagilkos ügyében az esküdtek meghozták verdiktjüket. Antos Gyulát a második, vagyis a szándékos emberölés büntetében mondották ki vétkesnek, s ennek alapján a törvényszék Antos Gyulát életfogytig tartó fegyházra ítélte. Antos védője a 92 § mellőzése miatt semmisségi panaszt jelentett be az ítélet ellen.

Az utolsó érdemleges ülés.

A képviselőház ma csütörtökön nem tartott ülést. Holnap, pénteken tartják meg

a nyári szünet előtt az utolsó érdemleges ülést; ekkor határoz a Ház a fölött is, hogy mikor tartja meg azt a formális ülést, melyen tanácskozásait szeptemberig elnppolja.

A szenzáció hajhászás netovábbja.

Mig más embert eltunyhit a nyári hőség, addig az ujságírók fantáziáját épp a nyári hőség hevíti a legélénkebb működésre. Ekkor költik ki a redakciókban a legkövérebb kacsákat és ilyenkor dagadnak a hírek eseményekké. Csak az az utálatos, hogy a szenzáció hajhászat kimélettel nem jár. Így most a bécs-pesti testvér-ujságírók öreg királyunk ellen koholtak rémséges merényleti hirt. Mindez pedig egy — állítólag — törléses, vakarásos utlevélből olvasták ki, mely ha igaz, egy taljának volt a tulajdona. És az ily illetlen hazudozásokat nevezik ma az ujságírás művészetének. Szomorú, szégyenletes művészet az ilyen.

Köszönetnyilvánítás.

Alulírott a függetlenségi kör elnöksége nevében és megbízásából köszönetet mond Bányai Péter és Tóth Gábor körtagoknak, kik igen értékes könyveket voltak szivesek ajándékozni könyvtárunknak. Szendi Imre könyvtárnok.

A Gönczy-Egyesület ülése.

Beküldetett: Meghívó a Gönczy-Egyesület f. év jul. 3-án d. u. 4 órakor az elnök irodai helyiségében tartandó választm. gyűlésére. Tárgyak: 1. Elnöki megnyitás. 2. Titkári jelentés. 3. A debreczeni és szoboszlói j.körök két rendbeli indítványa. 4. Az Orsz. Biz. aug-i nagy gyűlésére képviselő küldése. 5. Pénztári jelentés. 6. Simonorus D. jki alelnöknek a választmányhoz utalt indítványa. Esetleges indítványok. Debreczen, 1901. június 24. Tisztelettel Kovács Lajos, elnök. Csurka István, titkár.

Fetülfizetések a Pplgári-kör mulatságán.

Beküldetett: Elszámolás a „Polgári-kör” által 1901. évi június hó 8-án tartott táncmulatság alkalmával történt bevételek és kiadásokról. — Bevétel volt jegyekből 296 korona 70 fillér, felülfizetésekből 98 korona. Összesen 394 korona 60 fillér. Kiadás volt 332 korona 10 fillér. Maradvány 62 korona 60 fillér. Ez alkalommal felülfizettek a következők: Hauer Bertalan 10 kor. Roncsik Lajos, Harangi György 6–6 kor. Balassa Károly, Horváth János Biczó Gyula, dr. Kola János és Halász Izidor 5–5 kor., Czeglédi Gyula, Harsányi János és Szücs Kálmán 4–4 kor., Vecsey Imre 3 kor., Hajdu Gyula, Komlóssy Mihály, Csáky János, Szentesy Jánosné, Király Gyula, ifj. Bányai István, Tóth Mihályné, Vásári Andrásné, Liptay Gáborné, Ozmits Endre, Dankó Béla, Kerékgyártó Józsi, Imre János, Dávid Mihály és Szathmári József 2–2 kor. Polgári Márton 1 kor. Összesen 98 kor. Fogadják ez igen tisztelt felülfizetők ez uton is hála köszönetünket. A rendezőség.

Debreczeni rövid hírek.

Illés Sándor czukorka elárúsító rozsz, rozsdás pisztollyal, a nyulási nyomáson, a balkeze kisujját ellötte. Beteljesedett, hogy a fegyverrel nem szabad játszani. — A dohánygyári munkások jul. 6-án a Dobosban

táncmulatságot rendeznek. — Komjáthy János az intendatura mellett nyilatkozik, így a saját maga működése felett tör pácztát. Meglepő önzetlenség. — Az egyetemi hangversenyt ósznál elébb aligha élvezheti a közönség. Rákosi Szidi és Fedák Sárka szeptemberre ígérnek a lejövetelüket. — A római katolikus gymnasiumba a beiratkozásokat július hó 1, 2. és 3. napján, délelőtt 9–12 óráig ejtik meg. Az Emke kávéházban a debreczeni Zion betegsegélyző egyesület tagjai „Zion menház asztaltársaságot” alakítottak. Az új asztaltársaságnak már eddig felül ötven tagja van. — Kovács Lajos mezőbiztos lovai a lóvásártéren megbokrosodtak. És midőn a biztos a kocsiról leugrott: az egyik lábát eltörte. — A Bika-szálloda portása az éjszaka beverte az egyik bérszolga fejét. E verekedés nagy népcsődületet okozott.

Tisztelettel kívánom értesíteni a cimbalmot tanulni óhajtókat, hogy a szünidőre is elfogadok tanítványokat, kezdettől művészi fokig, tetszés szerint, úgy szintén a legalaposabb s legtisztább cimbalom hangolásokat elfogadom. Lakásom Széchenyi-u. 8 sz. Értekezhetni lehet déli 12 óra után minden nap. Teljes tisztelettel Vad István.

TÁVIRATOK.

Ugron nyilatkozik.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, június 27.

Ugron Gábor a képviselőház holnapi ülésén napi rend előtt felszólal, tisztázni akarván magát a Rimler ügyben.

A lipcei bank bukása.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, június 27.

Bécsből sürgönyzik, a „Leipzig Bank” igazgatóját a lipcei rendőrség letartóztatta.

Leégett község.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Budapest, június 27.

Pápáról távirják, hogy a szomszédos Tapolczafő községben az éjjel óriási tűzvész volt, mely az egész községet elhamvasztotta. Három ember a lángok közt lelte halálát. A község lakosai a legnagyobb nyomorban vannak.

Szerencsétlenség építkezésnél.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, június 27.

A központi városháza építkezésénél a gerendázat ma reggel összedőlt. Lasz Ferencz, Tolmádi József és Pivringer Róza az összeomlott gerendázat alá kerültek és súlyos sérüléseket szenvedtek.

Próbálatok meg mindent és tartásatok meg a legjobb!

A krónikus hiánytalan tápláltság betegség, mely nemcsak az alsóbb néposztályokban van elterjedve. Eppen a obbmódu körökben, kik ugyis általános idegességben szenvednek a gyomoridegek túlingerlése következtében és az emésztőképesség gyengítése, nehezen emészthető inyencz falatok által, s a rendetlen életmód következtében sokszor étvágytalanság áll be, mi rövid idő múlva oka a hiányos tápláltságnak és ez ismét alapját kepezi különböző betegségeknek, mint vérszegénység, sápkór gyengeségi állapotok, vagy alapul szolgál más komolyabb betegségeknek. Megkísérlették és szerencsésen is, oly fehérynékészítményeknek előállítására melyek a hiányos tápláltság leküzdésére képesek. Ezek közül az első helyet a Somatose foglalja el, mert ez nem csak mint sok más ily készítmény lehetőleg kis térfogat mellett, magas tápértékkel bír, hanem tápanyagokat oly alakban tartalmazza, mely egyenesen a test nedvei által vétetik fel, a gyengült emésztési szervek igénybe vétele nélkül.

Póstyén

európaírhú kénes iszapfúrdóit a t. közönség k ü l ö n ö s f i g y e l m é b e ajánluk. Specialitása : lokális iszapfúrdói egyes testrészekre, melyek nagy jelentőséggel bírnak és a legsúlyosabb köresekben is eredményesek. Ezen iszaptag fúrdók hőfoka szabályozható s így a leggyengébb szervezetűeknél is ugyanazon gyógyhatással alkalmaztatnak. Póstyén fúrdó javallva van : e s u z, k ö s z v é n y, i s e h i a s, esontörések stb. eseteinél, mely bántalmaknál esodálatos eredmények érettek el. Rendelkezik új és legökéletesebb fúrdóberendezésekkel, van színház, 2 zenekar, vill. világi társ, penzió. Budapesttől közvetlen vonattal 1/2 óra alatt. Prospectust és bővebb értesítést szívesen ad a fúrdóigazgatóság.

Innét-onnét.

— Junius 27. —

(Beszélgetések Demeter drótossal.)

Bizonyos nevezetű Toporesik Demeter drótos Szepesmegyéből származott Debreczenbe. Drótoztatási esemény fordulván elő az agglegényi otthonban, Demeter drótost, az utca hangos szavu dalmokát, bekiáltottam.

Demeter drótos letelepedett az anyaföldre. Térde közé szoritotta a tört gyertyatartót és, mivel „babrás“ volt a munka, jóideig beszélgethettünk. — Réz dróttal dolgozott a Demeter.

Mint a vizimalom garadja, ha megindul, egy-két kérdő szóra, szaporán megindult a Demeter tótos-magyar beszédje is. Sok mindent össze-vissza hadart. Szepesmegyében már a legkisebb tótoeska is beszél „magyarul.“ Tanítják az iskolában. Jól van ez így. Legalább a „nip megirti egymás . . .“

A hegyvidéki zsidó bevándorlásokra is ráfordult a szó. Vándoroltak-e be sokan ?

— Hány ?

— Egy ! Jeden . . .

— Nem sok.

— Sok az uram !

— Hogy-hogy ?

— A zegisz falu tartozik neki.

— Hm ! . . . Hát Amerika ?

Demeter falujából már száz férfi vándorolt ki Amerikába. A szegény asszonyok otthon busulnak. Nem olyan rossz világ az az Amerika . . . A Toporesik Jano százötven forinttal vándorolt ki. Alig mult egy esztendő, már is ezer forintokat küldött haza.

— Hát itt a debreczeni drótos mesterség ?

— No, no ! . . . (Nem mehet rosszul, mert Demeter drótos saját bevallása szerint vannak még oly házai is, a melyeknél h i t e l b e szokott drótozni.) De Nánáson fehérebb a kolács, a kenyér, mint Debreczenben.

Demeter drótos ugyanis forgolódott már Nánáson is. Ott gavalérosabbak az asszonyok a drótosokkal szemben. Volt ott egy János drótos, arra még örökséget is hagyott egy gazdag, öreg özvegy asszony.

— Erős tótzember volt a Janós ! De megölte a spiritusz . . .

— Hm ! A spiritusz . . .

Majd kitudódott, hogy mivel a hatalmas, erős János drótosnak a vezetéknevét nem tudta senki Nánáson, midőn eltemették, csak ennyit irtak a fejfájára :

— Itt nyugszik János drótos !

Zilyen a drótos zember sorsa, véleményezte Toporesik Demeter, ki, ezen ezenközben a „babra“ munkát befejezván, a kialakított 10 garason felül még némely krajezár borralalóval is jutalmaztatva, de rült arcezzal távozott. Megfogadta, hogy ezután minden héten bekiáltja majd hozzám :

— Van-e valami drótozni való ? ! . . .

nemes Portörő Kelemen.

IRODALOM.

Róka koma védelme.

A rókát a vadászok hivatalosan gyűlölik s a legundokabb eszköztől sem riadnak vissza, hogy irtsák. Ezt írja a Brem-féle állatok világa, melynek magyar kiadása most jelenik meg a könyvpiaczen. És amikor így ír Brehm, az állatok nagy ismerője, mindjárt védelmébe is veszi a furfangos komát. Eszembe sem jut fölmenteni sok büne alól ; jól tudom, hogy semmiféle nála gyöngébb állatot nem kimél, sok hasznos madarat felfal, kirabolja fészkeiket, a baromfiólakban menyét módra fojtogat s egyéb gyalázatoságokat is elkövet, azonban mindezt elensúlyozza a haszon, a melyet hajt. A vadaskertekben érzékeny károkat okoz, az erdőben, a mezőn és a szántóföldeken ellenben jó szolgálatot tesz (az egereket pusztítja). Érthető tehát, hogy a vadász gyűlöli és üldözi, a nem vadászó gazda ellenben pártját fogja. Az állatok világának különben most megjelent füzeté, mely a 27-ik, igen sok érdekes részletet tartalmaz a róka komáról, ami azt is jelenti, hogy ez a füzet mulatós is. A kiadócéz ehhez a füzethez fekete nyomatu műlapot csatolt, amely az

ajakos medvét a maga rutságában ábrázolja. Az állatok világa Légrády testvérek kiadásában kerül a könyvpiacra s füzetenként 80 fillérért kapható.

KÖZGAZDASÁG.

A magyar lótenyésztés pellengérezése.

(Vállalkozók által becsapott angolok.)

A magyar becsületébe már ismét belezoltak az idegenek. Kapzsiságból, csalárd-ságból olyannyira kompromittáltak a magyar lótenyésztés és lókereskedés becsületét a külföld előtt, hogy ennek a kifolyásai végzete ek lehetnek a hazai lótenyésztésre. Emlekeztünk az angol kormány lóvásárlásairól, midőn milliókért vásárolták az angolok a burcsataterre a magyarlovakat. Noha a semlegeséget sértette, a látszólagos haszonért szemethunt a kormány is e vásárlások fölött, pedig most tűnik ki, hogy idegen spekulánsok csalárd módon visszaéltek e rendkívüli helyzettel. Kompromittáltak a magyar lótenyésztést és kereskedést ; olesó, rossz, hibás gebékkal csaptak be, a milliósáp fejében, az angolokat, mert a Délafrikába szállított lovak egyrésze már a tengeri uton elhullott, másrésze pedig a határszálen teljesen hasznavehetetlennek bizonyult. . . . „Nagy közgazdasági érdek tehát bebizonyítani, hogy a vállalkozók készakarva rossz, hibás lovakat vásároltak össze, minél olesóbban jussanak hozzájuk, minél nagyobb összeg maradjon zsebükben az angol kincstar pénzéből.“ Ezt a lelkiösmertlen manipulációt a Magyar Szó tanuvalomással, a vállalat egyik bizalmas alkalmazottjának a vallomásával leplezi le, a kit „Lewisohn“ vállalkozó alkalmazott és a ki jelen volt a szabadkai, bajai, zombolyai, nagy-kikindai (a délafrikai csapatok számára eszközölt) lóvásárlásoknál. Itt négy éves lovakat koruk miatt nem vásároltak, de három esztendő lovakat preperáltak ötesztendőökké azáltal, hogy a két oldalfogukat lemetsztették. Továbbá :

1899. év novemberben Hauser bécsi lókereskedő vállalkozó Fischer Bernátot, Fleisman Henrik (New-York) kíséretében Londonba küldte, hogy a hadügyminiszteriumban részére lószállításra megbízást eszközöljenek ki, Londonban azt az értesítést kapták, hogy idegen illetőségűeknek megbízást nem adnak. Később Hauser táviratot kapott Hirschel boroszlói lókereskedőtől és lovagló iskola tulajdonostól, amelyben értesíteti, hogy nagyobb lószállítás kedvéért nyomban utazzék oda. Hauser még aznap odautazott. Hirschel megbízta 2500 lószállítására. Lewisohn-tól, a közvetítésért lovanként 20 koronát kapott. — Hauser pedig elvállalta a lovak szállítását 272 frtért darabját. De valószínű, hogy a 2500 lovon felül is elvállalt. Lewisohn meg 400 frtért kapott az angol hadügyminiszteriumtól megbízást.

Hauser Bécsből egy angol őrnagy és egy katona-állatorvos kíséretében 1900. január végén érkeztek Szabadkára és onnan kezdtek el a lovak szállítását február 3 ikától 10-éig Fiumen át Dél-Afrikába. Az első napon hetven lovat vásároltak és szállítottak. A következő napokon átlag száz lovat vásároltak. Az első napon szigoruan vették a lovak vizsgálatát. 1180 megvizsgált ló közül 480-at visszautasítottak. De a szállított 700-ik ló után az ellenőrzés lanyhult. Most már nem utasították vissza ugy a lovakat. Sőt az eleinte visszautasított 480 lovat is fokozatosan megvásárolták és szállították. Hibás, rossz lovak voltak ezek. A legjobbak voltak még köztük azok a lovak,

amelyek a párizsi társasközi részvénytársaságnak voltak szánva, de az a társaság nem fogadta el őket, mert kocsi foghatók nem voltak, az oltást ki nem állották. Ezeket is az angol szállításba vették. Amikor a vásárolt lovak összesen 1500-ra már felrúgtak, összesen 17 lovat dobtak ki a szállításból. Ezekből tizenkettőt 50 forintjával eladtak egy lokereskedőnek, kettőt 125 forintért adtak el és hármát egy legközelebbi lószállítómánnyal küldtek Fiuméba, Délafrika számára.

Az 1500 megvásárolt ló Szabadkán gondozatlanul maradt. Még abrakot sem kaptak rendesen a szegény állatok. Mert a szállítással megbízottak egyre azon marakodtak, hogy kit terhel az abrakolás költsége.

A lovakat gyalázatos módon szállították Fiuméba. Előírás szerint egy vagonba nyolc ló fér, de hogy a szállítás olcsóbb legyen 12-13 lovat szorítottak egy vagonba. 36 órai uton ezek a lovak se abrakot, se vizet nem kaptak, de még kisérők sem voltak. A vasuti személyzet persze busás borralalót kapott. Természetes, hogy a lovak ily előzmények után teljesen elcsigázva érkeztek Fiuméba.

Az első ízben szállított 1500 ló között 60 csikós ló volt. Ezt határozottan első pillantásra meg lehetett állapítani, de azért csak besorozták őket a szállításba, mert olcsón jutottak hozzájuk. Három kanca még Szabadkán megellett. Különösen könynyen történhetek ily visszaélések Hartigan állatorvos vizsgálatai mellett, mert az az ur arról is nevezetes volt, hogy napjában 2-3 üveg konyakot ivott meg. Nem volt ló, amelyet meg nem vásárolt volna. A hibás szemű állatokat borus napokon vezették vizsgálat elé, ő persze semmit sem vett észre és elfogadta őket. A visszautasított lovakat újra és újra elővezették neki, úgy, hogy végre minden lovat elfogadott. A visszautasított lovak közül azokat, a melyeket különös ismertető jel tett észrevehetővé, festekkel, tussal preparálták. Megtörtént, hogy háromszor-négyszer elővezették a már visszautasított lovakat. Egy lovat nyolcszor vezettek elő és a végén valamennyit elfogadták. Ezek a lovak természetesen hibásak, rokkantak, vénék voltak. Méltók az árhoz, melyet fizettek értük.

Az 1500 ló között a legdrágább ló 240 forintba került, de az sem került a délafrikai harczterre, mert Maclien angol ezredes a saját céljaira Londonba szállította, Vasároltak lovakat 66-70 ftért. Ezer ló között a vételárak eképp oszlottak meg: 200 lovat 85-100 forintért, 500 lovat 100-120 forintért, 200 lovat 125-135 forintért és 100 lovat egyenként 160 forintért vásároltak. — Átlag egy ló 111 forintba került, a mely összeg a Fiuméba szállítással 160 forintba került.

Hausernek 35-40 ügynöke járta a vidéket lovakért, akik mint közvetítők busás keresetre tettek szert. A vásárolt lovak közt félvak lovak is voltak. Már Szabadkán, de a szállításnál is számos elhullott közülök. — Hauser a szabadkai állatorvosokat díjazta, így történhetett, hogy bármily konstitúciójú és egészséges lovakat összevásároltattak. — Összesen 4200 lovat vásároltak így össze és ezek közt nagyszámmal voltak, melyek szem és csontbajokban szenvedtek és rokkantak voltak. A tanu nézete szerint ezzel a manipulációval a vállalkozók három milliót kerestek.

A „M. Sz.” a többi közt avval fejezi be ezen botrányos leleplezést, hogy enaek a világra szóló botránynak folytatása lesz az angol alsóházban. Az idegen vállalkozók kapzsasága és csalárdsága így ejt foltot ismét a hazai termelés becsületén, jóhírnevén.

CSARNOK.

Egy iskolai kaland.

(Elbeszélés a régi debreczeni diákéletből.)

Irta **Kuthy Lajos.** 1.

— Hogy veszteks volna a veres tengerbe frigidástul ama szakállas állatok, kiket Mózes vezetgetett — mond bosszusan Dongódy, zsidó leckéről jöttében, hosszú csatakos dolmányát leöltve; s rongyos Genesisét úgy csapta falhoz, hogy százfélé röppentek közlapjai, mikre a diák fordítást censurák végett beopta.

— Hogy hogy földi, mi történt? — kérdi nagy vigan Üstökös, ki ágyán pöre ingben nyújtózik, s egy festetlen széken görög paradigmat irt; örömmel kapva az alkalmon, hogy munkája félbeszakadhat.

— Gondolja földi, — mond rögtön kiderülve Dongódy, miközben makrapipáját Üstökös kapadományából tele tömé, bekapta. — Az a hájfejű Böde vesztetre ismét belesült az exegesisbe, pedig három verset számított reá, s magam a negyediket szurkoltam. — *Succure ei asino, domine Dongódy* — közbeszól véletlenül a haragelt tanár s én bár egy zsidókommt sem értve, hatalmasan feleltem az irott fordításból. Mit tehetek róla, hogy a harmadik versre a negyedik jelentését olvastam? Könyvem a tanárhoz kelle hurcolnom, s a közármánynak én ittam meg levét. Kimockolt mint egy rossz agarat, pedig hiába ütnek bottal nyul után, soh' sem fogom én el Tudom szombatot meg lesznek cizálva.

— Se baj földi; — mond Ugranes, egy eleven eszü classicus korhely, ki kézi könyvet soh' sem vett, mindig idegen dohányt szitt, s leckére más togájában járt. Rajtuk egy eb ki nem fog. A **ברשת** **בריה אלוהים** egy legényt sem tön achi-mistává, s ha főispán nem: lesz belőlünk bagariás ispán. De más szegyet ütök ön fejébe a mi vért nem ereszt; — s ekkor félre kanyarítá sulyos bundáját, melynek hátrésze hasát takará, s egy levelet adott Dongódynak. Maga pedig ráhátalt a meleg kemenczére mint azelőtt, s fogait a bundagallérba harapta, elfojtandó egy erővel kitörni akaró nevetést.

Dongódy a czimet nézé, s laktársai fálnak vagy könyvnek fordíták ravasz arczait, hogy mosoly vagy vigyázatlan szemző el ne árulják a tettetett közönyt.

— „Dongódy Lukács öt esztendő deák urnak a X-ik házban” — szólt a czimen az asszonyos irás.

— Ki hozta e levelet? kérde megdöbbenve Lukács.

— Nem tudom, — felelt nagyot ásitva Ugranes; — a janitornak adták, tőle vettem át.

Dongódy körülvivé szemét laktársain; de azok oly jezsuitaképpel merültek magokba s a levél oly törődött, borítéka oly rossz metszetű, pecsétje oly ügyetlen volt, hogy akaratlanul nőkezekre kelle gyanitnia; mert a nőkezek, miket Lukács ur életében ismert, nem tevék hihetővé, hogy hölgy tollal alól csinos irat keljen.

— Mi gyász amazon kezd levelezést árva fejemmel? — kérde némán önmagát, — hisz czimen postabélyeg nincs; a városban pedig egyetlen leány szemébe te kinték öt évem alatt, és az hajh! . . . s itt egy siralmas stanza jutott eszébe Kisfaludy Sándorból, melyre azonban nem lön ideje végig emlékezni, mert egy ellenállhatatlan sejtés ingerével a levelet nyomban feltöré.

(Folyt köv.)

Nyilvános köszönet

Wilhelm Ferencz urnak, gyógyszerész Neunkirchenben Alsó Ausztria, az anti-rheumaticus és antiarthritikus vértisztító theak feltalálójának. Köszvény és rheuma izmus eileni vértiszító.

Ha itt a nyilvánosság elé lépek, azért történik, mivel első sorban kötelességemnek tartom Wilhelm gyógyszerész urnak Neunkirchenben szolgálataiért, melyet vértisztító teája által kínzó rheumatizmus szenvedéseimben teljesített, köszönetemet kifejezni és aztán, hogy másokat is, kik ezen irtózatot betegségbe esnek, emekitűnő teára figyelmeztessen. A kínzó fájdalmakat, melyeket minden idő változtatásnál az összes tagjaimban szenvedtem és amelytől semmiféle gyógyszer, sem a Bádeni kénfürdők meggyógyítani nem tudott — nem vagyok képes leírni. Almatlanul hánykolódtam ágyamban, étvágyam szemlátomást elmult, kinézésem egészen elhomályosult és egész test-erőm elfogyott. A fenti tea heti használata után fájdalmaimtól teljesen megszabadultam — és még most is, miután már 4 hét óta nem iszom teát, egészséges vagyok, testi erőm is megjavult. Erős a meggyőződés, hogy mindenki, aki hasonló bántalmaknál ezen teánál keres menedéket, annak feltalálóját, WILHELM FERENCZ urat, úgy mint én, áldani fogja.

Kitűnő tisztelettel

(2) **Butschin-Streitfeld grófné**

alezredes neje

Kapható minden gyógyszerárban.

Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszerárban

Hetenként 30 márkát

esetleg többet is fizetünk egyes egyéneknek, bármely társadalmi osztályból, kik a mi könnyen árusítható czikkeink forgalomba hozásával foglalkoznának. Szakismeret nem szükséges Pötters és Grensenbach Hamburg.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a **hires „Hajduságpedrő”** használata által. Egy doboz 40 fillér. Kapható Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszerárban, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Ebesi ártézi víz a legjobb legégszegesebb üdítő ital. Kapható minden fűszerüzletben, kávéházak és vendéglőkben. **Főraktár:** Piacz-u. 7. sz.

Ruhamosó-gépek gyára

Krauss és Társa Bécs,

XVIII., Währingergürtel 53. sz.

A legnagyobb és legrégebbi gyár e szakmában Ausztria-Magyarországban, elvállal teljes mosóda berendezéseket és szállít felelőség mellett a legszolidabb kivitelben.

Gőz mosógép

elismert legjobb rendszerű, kézi vagy gőzerőre 28 frtól feljebb 2000 frtig.

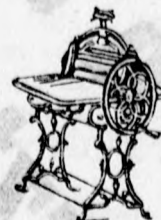
Centrifugal (körforgó)

mosógép, zajtalan, kézi és gőzerőre 140 frtól feljebb.

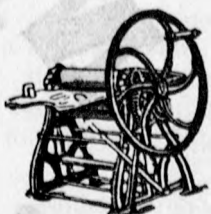
A legjobb **ruhafacsaró-gép**

minden nagyságban 14 frtól feljebb.

Mangorló gépet

legjobb szerkezettel 28 frtól feljebb.

Vasaló gépet

85 frtól feljebb.

Kimerítő árjegyzéket az összes mosógépekről, kívánatra ingyen és kérmentve.

Szünidei tanfolyam

a német társalgási nyelv gyakorlati elsajátítására.

Általános és jogosult a panasz, hogy ifjúságunk a legjobb akarat, a legnagyobb erőmegfeszítés mellett sem képes az élő idegen nyelveket gyakorlatilag szóban vagy írásban alkalmazni.

Tultömött osztályok, az élő nyelvek megtanulására fordítható idő elégtelensége, a sok száraz, lélekölő elmélet, a tömérdek sok elvont, távol fekvő, tömör költői beszéd az egyszerű, keresetlen, természetes beszélő és fogalmazási képességet — lehetetlenné teszi.

Meg levén győződve, hogy számos ifjúnk egész jövő életére kiható hasznos szolgálatot teszek, midőn a német nyelv gyakorlati elsajátítására alkalmat és módot nyújtok, arra határoztam magam, hogy a nagy szünidők elején

német társalgási tanfolyamot

nyitok, melyet aztán a szorgalmi idő alatt is fentartok.

A sikeres, biztos haladás érdekében minden kis csoportra, — melynek összeállításánál a német, kort, előképzettséget és foglalkozást veszem figyelembe, — a nagy szünidők alatt naponta **két-két** órát fordítok.

Több időt fordítok minden kis csoportra, mint bármely iskolában egész év alatt, eredményre nézve gyakorlatias módszerem alkalmazása által sokkal hatásosabban, mintha tultömött iskolákban vagy akár a külföldön éveket töltene.

A kizárólag német nyelvbeni társalgás a körülményekhez képest felváltva a tanteremben és a szabadon fog megtartatni, anyagot meritvén az eleven életből a változó természetből.

Ámbár e német nyelvű társalgási tanfolyam megnyitásával első sorban a beszélő-képességet tüzetem ki célul — a folytonos halláson és beszélésen épülvén fel a nyelvnek veleje és csontváza — mindazonáltal a gazdag szókincsnek változatos használata olyannyira fejleszti a nyelvérzékét, a beszélő és fogalmazási képességet, hogy azok részére is megkönnyíti a biztos haladást, kik e széles, szilárd alapon tovább építve a német nyelvnek minden oldalú birását és tudását, tudományos és gyakorlati célokra szükségelik.

Tandij a két szünhónapra két-két óra naponkénti gyakorlatért **50 korona** és az egész iskolai évre egyenlő óraszámért ugyanannyi.

A német társalgási tanfolyam július első napjaiban a csoportok rendezése után veszi kezdetét. Jelentkezések és beiratások naponta **9—12-ig József kir. Herczeg-utca 8 sz. a. irodámban (emeleten.)**

Magamat a tanulni vágyók és a német nyelv kedvelők szives figyelmébe ajánlva, maradtam hazafias tisztelettel

ZALAI MÁRK

tanár.

Lőcse fürdő.

000 [Vasuti-, posta- és távirda állomás : LŐCSE.] 000
Szepesmegye legolcsóbb nyaraló helye, első felső-magyarországi gyermek üdülőhely az iskolai szünidők tartamára.

610 m. a tenger színe fölött, teljesen védett fekvéssel, fenyves erdő közepette, 20 percnyi távolság Lőcsétől, 50 kényelmesen berendezett szoba ; hideg és meleg fürdők : kütünő konyha (a vendéglő házilag kezeltetik) teljes ellátás (étkezés és lakás) **3.30 koronától 5 k.-ig** naponként. 10—16 é. üdülést kereső, vérszegény iskolás gyermekek, kik szüleik kísérete nélkül a szünidőt erdőben akarják tölteni, a háziasszony személyes felügyelete alatt, hetenként **20 koronáért**, havonként **80 koronáért** teljes ellátásban részesülnek (Lakás, reggeli, délelőtti és délutáni uzsonna, ebéd, vacsora.)

Bővebb felvilágosítással szolgál a prospectusokat franco elküldi :

Müller Antal

építész, Lőcse (Szepesm.)

Éladó

Derecskén a templom-téren egy 23 öl hosszú 5 szoba, 2 konyha és 2 pinczéből álló lakás, gazdasági melléképületekkel, 1 holdnyi kerttel, melynek fele termő szőlő.

Értekezhetni a tulajdonossal Derecskén, 424. házszám alatt.

kifogástalanul

Hrabéczy Antal

kelmefestő és tisztító intézetében
eszközöltetik.

D E B R E C Z E N,

Széchenyi-utca 42.

**Nyári
ruhák
tisztítása**